

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี สามารถสรุปการวิจัย อภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1)สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร(2) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ (3)ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ และ (4)ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ที่เข้าร่วมโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจปี 2555/56 จำนวน 551 ราย โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณตามวิธีการของTaro Yamane โดยกำหนดความเชื่อมั่น = 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 232 ราย และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 232 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ ของเกษตรกร ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ และปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ทดสอบความเชื่อมั่นจากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 20 คนในเขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของระดับการรับรู้ข้อมูลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ความพึงพอใจของเกษตรกร และปัญหาของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ เท่ากับ 0.908, 0.920 และ 0.925 ตามลำดับ(รายละเอียดตามภาคผนวกหน้าที่ (120 – 123) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มากกว่าครึ่ง เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 48.67 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.23 คน เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร มีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 10.01 ปี โดยเกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับมาก

1.3.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.62 คน เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมดต่ำสุด 3 ไร่ สูงสุด 107 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 25.52 ไร่ ลักษณะการถือครองพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังส่วนมากเป็นพื้นที่ของตนเองผลผลิตเฉลี่ย 4,493.53 กิโลกรัมต่อไร่ มีรายได้จากการขายผลผลิตเฉลี่ย 235,555 บาทต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 6,457.33 บาทต่อไร่ และเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 70.7) ใช้เงินทุนของตนเองและครอบครัวในการลงทุน

1.3.3 แหล่งข้อมูลและระดับการรับรู้ข้อมูลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ

เกษตรกรมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจจากแหล่งต่าง ๆ ในภาพรวมระดับปานกลางด้านสื่อบุคคลได้รับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุดด้านสื่อมวลชนได้รับข้อมูลจากโทรทัศน์ และด้านสื่อกิจกรรมได้รับข้อมูลจากการฝึกอบรม

1.3.4 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ

เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากต่อการดำเนินโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจความพึงพอใจมากที่สุดคือด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการรองลงมาคือด้านการเตรียมการก่อนการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านการตรวจสอบและการประชาสัมพันธ์

1) ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุด คือความสุภาพกิริยามารยาทของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ รองลงมาคือความเหมาะสมในการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือเจ้าหน้าที่ที่สามารถชี้แจงอธิบายโครงการได้ถูกต้องครบถ้วน

2) การเตรียมการก่อนการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุดคือสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์มีเหมาะสมและทั่วถึง รองลงมาคือข้อมูลข่าวสารที่ประชาสัมพันธ์ชัดเจนครอบคลุมและมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือระยะเวลาใช้ในการประชาสัมพันธ์

3) ด้านการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุดคือความสะดวกของสถานที่ขึ้นทะเบียน รองลงมาคือเอกสารหลักฐานที่ใช้ในการขึ้นทะเบียนและมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการขึ้นทะเบียน

4) ด้านการตรวจสอบและการประชาสัมพันธ์ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุด คือการดำเนินการประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่รองลงมาคือขนาดในการจัดกลุ่มประชาสัมพันธ์ 5 – 10 คนความพึงพอใจน้อยที่สุด คือความสะดวกของสถานที่ประชาสัมพันธ์

5) การออกใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุด คือใบรับรองฯ มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนรองลงมาคือความสะดวกของสถานที่รับใบรับรอง ความพึงพอใจน้อยที่สุด คือระยะเวลาในการติดประกาศ

1.3.5 ปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ปรากฏผลว่า มีตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร คือ ผลผลิตที่ได้รับจากการผลิตมันสำปะหลัง ประสบการณ์ในการผลิตมันสำปะหลัง และการรับรู้ข้อมูลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ ระดับ 0.05

1.3.6 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ

1) ปัญหา

ปัญหาของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ พบว่ามีปัญหาในภาพรวมระดับน้อย โดยมีปัญหามากที่สุดคือการเตรียมการก่อนขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ และมีปัญหาน้อยที่สุดคือด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

(1) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ พบว่าเกษตรกรมีปัญหามากที่สุด คือเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ ความเข้าใจในโครงการฯ รองลงมาคือเจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้น เอาใจใส่ ในการให้บริการ และมีปัญหาน้อยที่สุดคือเจ้าหน้าที่ให้บริการโดยการเลือกปฏิบัติ

(2) การเตรียมการก่อนขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจพบว่าเกษตรกรมีปัญหามากที่สุด คือระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์น้อยเกินไป รองลงมาคือข้อมูลข่าวสารในการประชาสัมพันธ์ไม่ชัดเจนและมีปัญหาน้อยที่สุดคือความเหมาะสมของสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์

(3) การขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจพบว่าเกษตรกรมีปัญหามากที่สุด คือการรับขึ้นทะเบียนมีระยะเวลาน้อยเกินไป รองลงมาคือความสะดวกของสถานที่ขึ้นทะเบียนและมีปัญหาน้อยที่สุดคือความยุ่งยากในการยื่นเอกสารหลักฐานการขึ้นทะเบียนโครงการฯ

(4) การตรวจสอบและการประชาสัมพันธ์พบว่าเกษตรกรมีปัญหามากที่สุด คือความยุ่งยากในการสุ่มตรวจสอบพื้นที่จริง 10% และการตรวจสอบโดยใช้ GPS รองลงมาคือ การตรวจสอบเอกสารใช้ระยะเวลานานเกินไปและมีปัญหาน้อยที่สุดคือระยะเวลาที่ใช้ในการติดประกาศประชาสัมพันธ์น้อยเกินไป

(5) การออกไปรับรองผลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจพบว่าเกษตรกรมีปัญหามากที่สุด คือระยะเวลาที่ใช้ในการติดประกาศน้อยเกินไป รองลงมาคือ การออกไปรับรองผลล่าช้าและมีปัญหาน้อยที่สุดคือไปรับรองฯ ข้อมูลไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง

2) ข้อเสนอแนะ

(1) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการเกษตรกรร้อยละ 6.9 เสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ควรชี้แจงหลักเกณฑ์โครงการให้เกษตรกรเข้าใจอย่างละเอียดถี่ถ้วนในทุกประเด็นควรมีเจ้าหน้าที่ออกไปให้บริการหลายรายเพื่อให้การบริการที่รวดเร็วและมีคุณภาพ และเจ้าหน้าที่ต้องจัดทำแผนการปฏิบัติงานเพื่อแจ้งให้เกษตรกรทราบก่อนล่วงหน้า 7 วัน

(2) การเตรียมการก่อนขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจเกษตรกรร้อยละ 27.57 เสนอแนะว่า ควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้ความหลากหลายเพื่อให้เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารที่ครบถ้วน เช่น การใช้รถประกาศโฆษณา แผ่นพับหรือใบปลิว เป็นต้น และควรเพิ่มความถี่ในการประชาสัมพันธ์

(3) การขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจเกษตรกรร้อยละ 6.9 เสนอแนะว่า ควรพัฒนาแบบฟอร์มในการยื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจให้มีขนาดตัวหนังสือที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานควรช่วยเหลือเกษตรกรกรอกข้อมูลในเอกสารเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการทำงานและเจ้าหน้าที่ควรออกปฏิบัติงานรับขึ้นทะเบียนนอกเวลาราชการ เช่น วันหยุด หรือตอนเย็นหลังจากเลิกงาน

(4) การตรวจสอบและการประชาสัมพันธ์เกษตรกรร้อยละ 10.34 เสนอแนะว่า ควรเพิ่มสถานที่ในการติดประกาศประชาสัมพันธ์ไว้หลายที่เพื่อให้เกษตรกรสามารถตรวจสอบรายชื่อ

ได้ด้วยตนเอง เช่น บ้านผู้นำชุมชน เป็นต้น ควรเพิ่มการตรวจสอบพื้นที่ปลูกจริงมากกว่า 10% เพื่อลดปัญหาการคอร์รัปชัน ควรทำประชาคมย้อนหลังสำหรับเกษตรกรที่ไม่สามารถเข้าร่วมประชาคมในวันนัดหมายและควรทำรับขึ้นทะเบียนและทำประชาคมในวันเดียวกัน

(5) การออกใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจเกษตรกรร้อยละ 6.9 เสนอแนะว่าควรลดขั้นตอนต่าง ๆ ในการแก้ไขข้อมูลที่เกิดความผิดพลาดและกรณีใบรับรองสูญหายและเจ้าหน้าที่ควรแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 10 วันในการรับใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ

2. อภิปรายผล

จากการผลการศึกษาพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ แหล่งข้อมูลและระดับการรับรู้การขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจดังกล่าวแล้วมีสิ่งที่ควรอภิปราย ดังต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ

2.1.1 ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 56.5 เป็นเพศชาย และมีอายุเฉลี่ย 48.67 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.23 คน จบชั้นประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 10.01 ปี และเกษตรกรร้อยละ 50.9 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรทางการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับ อุดม บุนทอ (2548: 51) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีประสบการณ์ในการปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 9.94 ปี ทั้งนี้การปลูกมันสำปะหลังจะใช้แรงงานคนเป็นหลักตั้งแต่ปลูกจนเก็บเกี่ยว เกษตรกรส่วนใหญ่จึงเป็นเพศชายและอยู่ในวัยกลางคนซึ่งเป็นวัยทำงานที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมันสำปะหลัง เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา แสดงว่าพื้นฐานการศึกษาของเกษตรกรยังไม่สูงนัก ในขณะที่เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพนี้จะต้องมีความรู้ความชำนาญในการประกอบอาชีพเพื่อให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นการฝึกอบรมให้ความรู้ ตลอดจนการถ่ายทอดเทคโนโลยีต่าง ๆ ควรต้องพิจารณาให้มากซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ สุภาวดี พรหมมา (2554: 60) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยให้เหตุผลว่าเพราะเพศหญิงเป็นเพศที่

ละเอียด รอบคอบ ประหยัด อดทน และยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย และเป็นช่วงอายุของวัยทำงานที่มีความขยันและเป็นกำลังสำคัญในการประกอบอาชีพของครัวเรือน ยอมรับเทคโนโลยี และนโยบายต่าง ๆ ได้ในระดับหนึ่ง

2.1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.62 คน เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมดต่ำสุด 3 ไร่ สูงสุด 107 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 25.52 ไร่ ลักษณะการถือครองพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังส่วนมากเป็นพื้นที่ของตนเองผลผลิตเฉลี่ย 4,493.53 กิโลกรัมต่อไร่ มีรายได้จากการขายผลผลิตเฉลี่ย 235,555 บาท ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 6,457.33 บาทต่อไร่ และเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 70.7) ใช้เงินทุนของตนเองและครอบครัวในการลงทุนสอดคล้องกับบุญลักษณ์ กำเลิศทอง (2555: 102) ที่ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรในตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.30 คน มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 25.02 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 3.63 ตันต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 3,238.37 บาท และร้อยละ 58.1 ไม่ได้กู้ยืมเงินมาใช้จ่ายในการผลิตมันสำปะหลัง และใกล้เคียงกับ ประพิศ วรรณสังข์ (2551: 95) ศึกษาการผลิตและตลาดมันสำปะหลังของเกษตรกร อำเภอสว่างวีรวัฒน์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังเฉลี่ย 48.42 ไร่ จากผลการวิจัยที่ค้นพบพื้นที่การเกษตรทั้งหมด แลพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรมีการกระจายตัวกันมากและมีความแตกต่างกันของจำนวนพื้นที่สูงสุดและต่ำสุด ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังอำเภอบางละมุง มีทั้งเกษตรกรที่เป็นรายย่อยที่ปลูกมันสำปะหลังโดยใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลักพื้นที่จึงมีขนาดเล็ก ในขณะที่เกษตรกรรายใหญ่จะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จำนวนมาก และมีการจ้างแรงงาน ส่วนใหญ่ใช้เงินทุนตนเอง ซึ่งแตกต่างจาก สุภาวดี พรหมมา (2554: 46) ศึกษาความพึงพอใจโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอมือง จังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า แหล่งเงินทุนที่เกษตรกรนำมาใช้ในการประกอบอาชีพประมาณร้อยละ 42.1 มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เช่นเดียวกับ เชษฐ สวงาม (2550: 94) ที่กล่าวว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ได้เงินทุนจากการกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตร (ธ.ก.ส.) อาจเนื่องจากเกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. และเป็นแหล่งเงินกู้ที่สามารถกู้ได้ง่ายที่สุด

2.1.3 แหล่งข้อมูลและระดับการรับรู้ข้อมูลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจภาพรวมในระดับปานกลาง โดยในด้านสื่อบุคคลได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุดเนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการออกปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นประจำ มีโอกาสพบปะกับเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกษตรกรสามารถรับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง ทำให้ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อเจ้าหน้าที่

ส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับมาก ในด้านสื่อมวลชนได้รับความรู้จากโทรทัศน์มากที่สุด อาจเป็นเพราะสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ครอบคลุม เข้าถึงได้ง่ายและสามารถเข้าถึงเกษตรกรได้มากที่สุด การสื่อสารมีทั้งภาพและเสียงง่ายต่อการจดจำ และส่วนมากเกษตรกรจะมีโทรทัศน์ประจำบ้านกันทุกครัวเรือนด้านสื่อกิจกรรมได้รับความรู้จากการฝึกอบรมมากที่สุดอาจเพราะอำเภอบางละมุงมีมันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด โครงการต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวข้องกับมันสำปะหลังจึงมีมาก ทำให้เกษตรกรมีโอกาสดำเนินการได้รับความรู้จากการฝึกอบรมในโครงการประกอบกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจเป็นส่วนการได้รับความรู้จากแหล่งอื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย เช่นวิทยุกระจายเสียงวิทยุชุมชน หอกระจายข่าว หนังสือพิมพ์ เนื่องจากโอกาสที่จะได้รับความรู้จากสื่อดังกล่าวเป็นไปได้น้อย เพราะเกษตรกรไม่มีเวลาเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ และที่สำคัญคือเกษตรกรไม่ให้ความสำคัญกับประโยชน์ที่ได้รับจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ทำให้ไม่พยายามขวนขวายให้ได้มาซึ่งความรู้ที่คิดว่าไม่มีความจำเป็นกับตนเองนั่นเองซึ่งสอดคล้องกับสุภาวดี พรหมมา (2554: 48) ที่ศึกษาความพึงพอใจโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง ซึ่งข้อมูลที่ได้รับส่วนใหญ่จะมาจากสื่อบุคคล โดยเกษตรกรจะได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับมาก เนื่องจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ต้องออกพื้นที่และมีโอกาสได้พบปะ ประชุมชี้แจงโครงการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการเกษตร เช่นเดียวกับ ประสาน พูลเวช (2550: 32) ที่ศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการจำนำข้าวเปลือกนาปรังในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ปี 2548 จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 81.2 ทราบข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคลโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และผู้นำท้องถิ่น

2.2 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ

2.2.1 ความพึงพอใจด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจภาพรวมระดับมาก โดยมีความพึงพอใจจากภาพลักษณ์การบริการของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการรองลงมาคือความเหมาะสมในการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือเจ้าหน้าที่สามารถชี้แจงอธิบายโครงการได้ถูกต้องครบถ้วน อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการปฏิบัติงานในพื้นที่ ทำให้เกษตรกรมีโอกาสดำเนินการได้รับความรู้ มีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นประจำ ทำให้เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก

2.2.2 การเตรียมการก่อนการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจภาพรวมระดับมาก โดยพึงพอใจมากที่สุดจากสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์มีเหมาะสมและทั่วถึง รองลงมาคือข้อมูลข่าวสารที่ประชาสัมพันธ์ชัดเจนครอบคลุมและมีความพึงพอใจน้อยที่สุด

คือระยะเวลาใช้ในการประชาสัมพันธ์อาจเป็นเพราะมีการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อบุคคล โดยทั้งขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชน อาสาสมัครเกษตร และเพื่อนบ้านของเกษตรกรในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรมีความพึงพอใจระดับมาก

2.2.3 ด้านการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจภาพรวมระดับปานกลาง โดยพึงพอใจมากที่สุดจากความสะดวกของสถานที่ขึ้นทะเบียน รองลงมาคือเอกสารหลักฐานที่ใช้ในการขึ้นทะเบียนและมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการขึ้นทะเบียน อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้จัดบริการรับขึ้นทะเบียน ณ สถานที่ใกล้บ้านของเกษตรกรส่งผลให้เกษตรกรมีความสะดวกในการเข้ารับบริการ เป็นผลให้เกษตรกรพึงพอใจในประเด็นนี้มากที่สุด

2.2.4 ด้านการตรวจสอบและการประชาสัมพันธ์ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจภาพรวมระดับปานกลาง โดยพึงพอใจมากที่สุดจากการดำเนินการประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่รองลงมาคือขนาดในการจัดกลุ่มประชาสัมพันธ์ 5 – 10 คนและพึงพอใจน้อยที่สุด คือความสะดวกของสถานที่ประชาสัมพันธ์ อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีความเป็นกันเองกับเกษตรกร เข้าใจในวิถีชีวิตของเกษตรกรจึงมีการจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์ที่เอื้อต่อความสะดวกของเกษตรกร โดยจัดประชาสัมพันธ์ในชุมชนที่เกษตรกรอาศัยอยู่ และจัดประชาสัมพันธ์โดยใช้ระยะเวลาให้น้อยที่สุด เป็นผลให้เกษตรกรพึงพอใจในประเด็นนี้มากที่สุด

2.2.5 การออกใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจภาพรวมระดับมาก โดยพึงพอใจมากที่สุดจากการที่ใบรับรองฯ มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนรองลงมาคือความสะดวกของสถานที่รับใบรับรอง ความพึงพอใจน้อยที่สุดคือระยะเวลาในการติดประกาศอาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้ปฏิบัติได้มีการฝึกอบรมความรู้ก่อนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ความชำนาญในการปฏิบัติงาน ความละเอียดรอบคอบของการตรวจสอบเอกสาร ทำให้เอกสารใบรับรองมีความผิดพลาดน้อย เป็นผลให้เกษตรกรพึงพอใจในประเด็นนี้มากที่สุด ในประเด็นของระยะเวลาการติดประกาศที่เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่มีระยะจำกัดในการปฏิบัติงาน เพื่อต้องการให้ผลการปฏิบัติงานแล้วเสร็จทันต่อเวลา จึงได้กำหนดระยะเวลาการติดประกาศที่กระชั้นชิด ทำให้เกษตรกรบางส่วนอาจมีความพึงพอใจน้อย

2.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ จากผลการวิจัยพบว่า มีตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร คือ ผลผลิตที่ได้รับจากการผลิตมันสำปะหลัง ประสิทธิภาพในการผลิตมันสำปะหลัง และการรับรู้ข้อมูลการขึ้นทะเบียนพืช

เศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงาน โครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ โดยมีประเด็นที่ควรอภิปราย ดังนี้

2.3.1 ผลผลิตที่ได้รับจากการผลิตมันสำปะหลัง ผลการวิจัยพบว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงาน โครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ เมื่อเกษตรกรได้รับผลผลิตจากการผลิตมันสำปะหลังเพิ่มมากขึ้น ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงาน โครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจก็มากขึ้นไปด้วย จากการวิจัยที่ค้นพบ อาจเป็นเพราะ โครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจเป็นโครงการที่มุ่งเน้นช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้สามารถนำมาเข้าร่วมโครงการฯ เป็นจำนวนมาก เนื่องจากรัฐบาลได้กำหนดโควต้าผลผลิตที่สามารถเข้าร่วมโครงการฯ ต่อครัวเรือนในปริมาณที่สูง ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้นกว่าการจำหน่ายในท้องตลาด เป็นผลให้เกษตรกรความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจมากขึ้นไปด้วย

2.3.2 ประสิทธิภาพในการผลิตมันสำปะหลัง ผลการวิจัยพบว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงาน โครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ เมื่อเกษตรกรมีประสิทธิภาพในการผลิตมันสำปะหลังมากขึ้น ความพึงพอใจความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงาน โครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจก็มากขึ้นไปด้วยจากการวิจัยที่ค้นพบ อาจกล่าวได้ว่า โครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจเริ่มดำเนินโครงการมาตั้งแต่ปี 2553/54 และมีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมจำนวนมาก เนื่องจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้จำหน่ายผลผลิตในราคาที่สูงกว่าราคาท้องตลาด อีกทั้งประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมันสำปะหลังที่มีความแตกต่างกันนั้น ย่อมทำให้ความพึงพอใจของเกษตรกรแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งประสิทธิภาพในการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรนั้นเกิดจากการฝึกอบรม จากคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รวมถึงจากเอกสารของทางราชการ จนทำให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ และประสิทธิภาพในการปลูกมันสำปะหลังมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ บุญยลักษณ์ กำเลิศทอง (2555: 108) ที่ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรในตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ประสิทธิภาพในการปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร มีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.3.3 การรับรู้ข้อมูลการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงาน โครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ เมื่อเกษตรกรมีการรับรู้ข้อมูลการขึ้น

ทะเบียนพืชเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ความพึงพอใจความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจก็มากขึ้นไปด้วยจากผลการวิจัยที่ค้นพบ อาจกล่าวได้ว่า เกษตรกรที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จะได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการขึ้นทะเบียนผลประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการฯ พร้อมทั้งเทคโนโลยีข่าวสารด้านการเกษตรใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ จึงมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ชลักร วิมลรัตน์ (2554: 81) ที่ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี พบว่า การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งเชิงปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรประสบปัญหาในการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจในประเด็นการประชาสัมพันธ์มากกว่าประเด็นอื่น ๆ โดยมีปัญหาในระดับปานกลาง พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพิ่มรูปแบบหรือช่องทางในการประชาสัมพันธ์ให้มีความหลากหลาย และมีความถี่ในการประชาสัมพันธ์มากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะตามเหตุและผลที่ปรากฏและค้นพบ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจของอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยนำผลการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการวางแผนการดำเนินโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสม และสอดคล้องกับปัญหาของเกษตรกรดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตมันสำปะหลังให้แก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรได้รับผลผลิตมากขึ้น ต้นทุนการผลิตลดลง โดยเน้นหนักที่เกษตรกรที่มีตำแหน่งทางสังคม ที่จะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดแก่เกษตรกรคนอื่น ๆ ต่อไปได้

2) ควรตระหนักถึงปัญหาในการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงหรือเข้าใจข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์ได้ โดยอาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขวิธีแนวทางการทำงานหรือการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่หลากหลายให้ครอบคลุมแก่เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

3.1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) ควรกำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ให้ตรงตามความต้องการหรือปัญหาของเกษตรกร เน้นการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องทั่วถึง ถูกต้องและทันเวลา เพื่อให้การสั่งการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

2) ควรมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน ลดขั้นตอนต่าง ๆ ที่ยุ่งยากในการทำงาน เช่น การแก้ไขเอกสารหลักฐาน การขอขึ้นทะเบียน หรือการบริการด้านอื่น ๆ เพื่อให้เกษตรกรได้รับความสะดวกและความพึงพอใจต่อการบริการมากที่สุด

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนพืชเศรษฐกิจในพืชชนิดอื่น ๆ หรือโครงการอื่น ๆ เพื่อจะได้ข้อมูลเปรียบเทียบและสามารถประยุกต์ให้การดำเนินงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้งานสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด

3.2.2 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจหรือความคาดหวังของเกษตรกรต่อโครงการช่วยเหลือของภาครัฐด้านต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมากำหนดนโยบายหรือแนวทางการทำงานเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร

3.2.3 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐ เพื่อนำมาข้อมูลความคิดเห็นหรือปัญหาต่าง ๆ ที่ได้ มากำหนดเป็นแนวทางหรือมาตรการต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้แก่เกษตรกรหันมาให้ความร่วมมือแก่ภาครัฐมากยิ่งขึ้น